

Εισηγητής: Κ. Δάρας.

Επειδή, το άρθρον 24 του Συντάγματος ορίζει εις μεν την § 1 ότι "η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί η υποχρέωσιν του Κράτους". Τό Κράτος υποχρεούται να λαμβάνη ιδιαίτερα προληπτικά ή προστατευτικά μέτρα προς διαφύλαξιν αυτών", εις δε την § 6 ότι "τα μνημεία και αι παραδοσιακάί περιοχαί και στοιχεία τελούν υπό την προστασίαν του Κράτους. Νόμος θέλει ορίσει τά αναγκαία προς πραγματοποίησιν της προστασίας ταύτης περιοριστικά της ιδιοκτησίας μέτρα ως και τον τρόπον και το είδος της αποζημιώσεως αυτών". Εις την § 2 του αυτού αρθρ. ορίζεται ότι "η χωροταξική αναδιάρθρωσις της Χώρας, η διαμόρφωσις, η ανάπτυξις, η πολεοδόμησις και η επέκτασις των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών, τελούν υπό τηνρρυθμιστικήν αρμοδιότητα και τον έλεγχον τού Κράτους, επί τω τέλει της εξυπηρετήσεως τής λειτουργικότητας και αναπτύξεως των οικισμών και της εξασφαλίσεως των καλλιτέρων δυνατών όρων (διαβιώσεως)".

Εκ του συνδυασμού των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι δι' αυτών δεν θεσπίζεται κώλυμα εφαρμογής της κειμένης νομοθεσίας περί ιδρύσεως ή λειτουργίας μεγάλων βιομηχανικών μονάδων ή εκτελέσεως άλλων τεχνικών έργων, προ της συντάξεως γενικωτέρας χωροταξικής μελέτης της όλης μείζονος περιοχής, καθοριζούσης τας προστατευτέας παραδοσιακάς περιοχάς και τα διατηρητέα μνημεία και προσδιοριζούσης τας βιομηχανικάς ζώνας, τας περιοχάς οικισμών, τους τουριστικούς και λοιπούς χώρους, ουδεμιάς συνταγματικής διατάξεως θετούσης ως προϋπόθεσιν της εφαρμογής της κειμένης νομοθεσίας την προηγουμένην σύνταξιν χωροταξικής τίνος μελέτης, της ειδικωτέρας ως άνω διατάξεως της § 2 του άρθρου 24 του Συντάγματος αποβλεψάσης εις την χωροταξικήν αναδιάρθρωσιν της Χώρας υπό τον έλεγχον του Κράτους ασκούμενον κατά τας ισχυούσας εκάστοτε νομοθετικάς διατάξεις.

Αντίθετος άποψις θα επέφερε, μέχρι της συντάξεως τοιαύτης μελέτης, οικονομικήν στασιμότητα της Χώρας, όπερ προδήλως δεν έγκειται εις τας προθέσεις του συνταγματικού νομοθέτου. "Αν και κατά την γνώμην ενός μέλους του Δικαστηρίου, εκ του συνδυασμού των άρθρων 18 § 1, 22 § 1, 24 § 1, 2 και 6, 25 και 106 § 1 του Συντάγματος, προκύπτει ότι δεν είναι νόμιμος η έκδοσις διοικητικών πράξεων του κατά τα εκτεθέντα περιεχομένου, διότι άνευ προτάξεως τοιαύτης χωροταξικής μελέτης θα εματαιούτο ο υπό του Συντάγματος τασσόμενος σκοπός της προστασίας του περιβάλλοντος δια της δημιουργίας πραγματικών καταστάσεων.

Κατ' ακολουθίαν δε της γνώμης ταύτης, εφ' όσον εν προκειμένω δια της προσβαλλομένης πράξεως προβλέπεται η ίδρυσις μεγάλης ναυπηγικής μονάδος εις

τον ορμον της Πύλου, όστις, ως εκ των στοιχείων του φακέλλου προκύπτει, έχει χαρακτηρισθή ως αρχαιολογικός χώρος και δια του έργου θέλει μεταβληθή εις βιομηχανικήν ζώνην, δεν προετάχθη δε η σύνταξις χωροταξικής μελέτης, κατά παράβασιν των ρηθισών συνταγματικών διατάξεων εξεδόθη η προσβαλλομένη πράξις, ήτις, δια τον λόγον τούτον, αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενον, έδει να ακυρωθή.

Επειδή, το άρθρον 50 του Κ.Ν. 5351/1932 "περί Αρχαιοτήτων κλπ." προ της δια του άρθρου 1 του ν.δ. 6/1968 αντικαταστάσεως της περιπτώσεως 2 του πρώτου εδαφίου αυτού, ώριζεν ότι "απαγορεύεται άνευ αδείας του Υπουργείου της Παιδείας 1) η λατομία και σκαφή προς πορισμόν υλικού οικοδομών και αρχαίων ερειπίων πόλεων, συνοικισμών νεκροπόλεων και εις απόστασιν 500 μέτρων παντός ορατού αρχαίου μνημείου, ως και η κατασκευή ασβεστοκαμίνου εις περιφέρειαν 500 μέτρων από των αρχαίων, 2) η πλησίον αρχαίων επιχείρησις έργου δυναμένου να βλάβη αυτά αμέσως ή εμμέσως, 3) οιαδήποτε εργασία επί κτιρίων και λειψάνων ή ερειπίων αρχαίων, και εάν ετι 8έν επιφέρει ζημίαν τινά". Εξ άλλου το άρθρον 31 του β.δ. 634/60 "περί οργανώσεως παρά τω Υπουργείω Προεδρίας της Κυβερνήσεως Υπηρεσίας Αρχαιοτήτων και Αναστηλώσεως", ως τούτο αντικατεστάθη δια του άρθρου 1 του β.δ. 918/ 1966, προβλέπει την λειτουργίαν Αρχαιολογικού Συμβουλίου παρά τη Υπηρεσία ταύτη (Γενική Δ/νσει αρχαιοτήτων και Αναστηλώσεων), το δε άρθρον 32 του αυτού β.δ/τος, ως αντικατεστάθη δια του άρθρου 2 του: βδ. 918/1966, ορίζει ότι το Αρχαιολογικόν Συμβούλιον "είναι γενικώς αρμόδιον επί τών κάτωθι θεμάτων: α) Επί πάντων των θεμάτων εφ' ων η αρμοδιότης αυτού καθορίζεται δια του περί αρχαιοτήτων καί τών λοιπών συναφών νόμων* β) ... ζ) Επί ζητημάτων αφορώντων εις τήν προστασίαν των αρχαίων και εισαγομένων εις αυτό υπό του Γενικού Δ/ντού Αρχαιοτήτων καί Αναστηλώσεων, η) Επί της ιδρύσεως Μουσείων κλπ.". -

Περαιτέρω το επακολουθήσαν πρ. δ/μα 505/1975 "περί του Αρχαιολογικού Συμβουλίου της Γεν. Δ/νσεως Αρχαιοτήτων καί Αναστηλώσεων" (φ. 165) αφ' ενός προβλέπει την σύνθεσιν του Αρχαιολογικού Συμβουλίου και την εν ολομελεία και κατά τμήματα λειτουργίαν αυτού (άρθρα 1 καί 2) και αφ' ετέρου καθορίζει τας αρμοδιότητας του Συμβουλίου τούτου, ως αύται καθωρίζοντο και δια του β.δ. 918/1966 αντικατασταθέντος ως άνω άρθρου 32 του β.δ. 634/1960, ορίζει δε ότι η εισαγωγή εις το Αρχαιολογικόν Συμβούλιον ζητημάτων αφορώντων εις την προστασίαν των αρχαίων γίνεται υπό του Γεν. Επιθεωρητού Αρχαίων και Ιστορικών Μνημείων (άρθρον 4).

Κατά την έννοιαν των ανωτέρω διατάξεων, σκοπουσών την προστασίαν των αρχαιοτήτων και προβλεπουσών προς εξυπηρέτησιν του σκοπού τούτου ίδιον συλλογικόν όργανον συντιθέμενον εξ ειδικών επιστημόνων, ως το Αρχαιολογικόν Συμβούλιον, δια την υπό του αρμοδίου Υπουργού έκδοσιν αποφάσεως περί χορηγήσεως ή μη της κατά τας αυτάς διατάξεις αδείας προς επιχείρησιν οιουδήποτε έργου, απαιτείται γνωμοδότησις του Αρχαιολογικού Συμβουλίου, της διατάξεως του άρθρου 4 § 1 περ. ζ' του πρ. δ/τος 505/75 καθιερούσης προδήλως, ως και της πρότερον ισχυούσης του άρθρου 32 § 1 περ. ζ' του β.δ.

634/ 1960 ως αντικατεστάθη, υποχρέωσιν του Γεν. Επιθεωρητού Αρχαίων και Ιστορικών Μνημείων (πρότερον του Γεν. Δ/ντού Αρχαιοτήτων καί Αναστηλώσεων) προς είσαγωγήν των σχετικών ζητημάτων εις το ειρημένον Συμβούλιον δια την λήψιν της γνώμης αυτού. Ούτω, κατά τας διατάξεις ταύτας, δια την πλησίον αρχαίων επιχείρησιν έργου δυναμένου νά βλάψη αυτό αμέσως ή εμμέσως απαιτείται άδεια του Υπουργού Παιδείας (νυν Πολιτισμού καί Επιστημών) μετά προηγουμένην γνωμοδότησιν του Αρχαιολογικού Συμβουλίου (ΣτΕ 539/71, 1390/74 κλπ.).

Περαιτέρω εκ των διατάξεων του άρθρου 50 του Κ.Ν. 5381/1932 (ιδία της περιπτ. 2 αυτού) συνάγεται μέν ότι ο αρμόδιος Υπουργός δύναται δι' αποφάσεως αυτού να χαρακτηρίση ωρισμένον χώρον ως αρχαιολογικόν, ο χαρακτηρισμός όμως ούτος συνεπάγεται μόνον την υποχρέωσιν των ιδιοκτητών των ακινήτων, άτινα κείνται εντός τής ούτω χαρακτηρισθείσης περιοχής, όπως απευθύνωνται προς την Διοίκησιν δια την χορήγησιν σχετικής άδειας προκειμένου να προβούν εις εκτέλεσιν οιουδήποτε επ' αυτών έργου (ΣτΕ 2386/1971).

Επειδή, η § 2 του άρθρου 106 του Συντάγματος, καθ' ην "η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται εις βάρος της ελευθερίας και της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας, ή επί βλάβη της εθνικής οικονομίας", ρυθμίζει θέμα διάφορον της κατ' έφαρμογήν των διατάξεων του ν.δ. 2687/1953 εισαγωγής κεφαλαίων εξωτερικού και τοποθετήσεως αυτών εις παραγωγικάς επενδύσεις.

Προδήλως αύτη αποβλέπει εις την προστασίαν, έναντι της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, της ελευθερίας του ατόμου και της ανθρωπίνης προσωπικότητος ως και του εθνικού συμφέροντος καί ουχί εις την προστασίαν του πολιτιστικού περιβάλλοντος, περί ης ειδικάς διατάξεις περιέλαβεν ο συνταγματικός νομοθέτης εις το άρθρον 24 του Συντάγματος.

"Όθεν ο λόγος ακυρώσεως καθ' ον δια της προσβαλλομένης πράξεως και εκ της δι' αυτής επερχομένης βλάβης εις το πολιτιστικόν περιβάλλον της περιοχής ένθα πρόκειται να εγκατασταθή ναυπηγική μονάς παραβιάζεται ή ρηθείσα συνταγματική διάταξις είναι αβάσιμος καί απορριπτέος.

Επειδή, δια των προπαρατεθεισών διατάξεων των § § 1 καί 6 του άρθρου 24 του Συντάγματος διατυπούνται επιταγαί, απευθυνόμεναι προς τον νομοθέτην όστις, κατά την ιδίαν αυτού κρίσιν θέλει εκάστοτε προσδιορίζει το είδος και την έκτασιν της προστασίας του φυσικού καί πολιτιστικού περιβάλλοντος των μνημείων και παραδοσιακών περιοχών. Τοιούτοι νομοθετικοί ορισμοί δέον να θεωρηθούν ου μόνον οι μετά την ισχύν του συντάγματος θεσπιζόμενοι, αλλά, και μέχρι της θεσπίσεως τούτων, αι τυχόν προυφιστάμεναι σχετικαί νομοθετικά διατάξεις, ως επιτάσσει το άρθρον 112 § 1 του συντάγματος.

Εν τυχόν δέ ελλείψει οιασδήποτε τοιαύτης φύσεως προστατευτικής νομοθετικής διατάξεως γεννάται εκ των ως άνω συνταγματικών επιταγών, εν πάση περιπτώσει, και δια την Διοίκησιν ευθεία υποχρέωσις, όπως, κατά την μόρφωσιν της κρίσεώς της επί ζητήματος σχέσιν έχοντος προς τα περί των αι συνταγματικάί αύται διατάξεις θέματα, λαμβάνη υπ' όψιν και τας περί την ως άνω προστασίαν απόψεις, εν συνεκτιμήσει πάντων των συνθετόντων το εθνικόν συμφέρον παραγόντων προκρινομένης, κατά την εκάστοτε κρίσιν της Διοικήσεως, της καλύτερον εξυπηρετούσης το γενικώτερον εθνικόν συμφέρον λύσεως.

Εξ άλλου και εκ της διατάξεως του άρθρου 22 § 1 του Συντάγματος, οριζούσης ότι η εργασία τελεί υπό την προστασίαν του Κράτους, μεριμνώντος δια την ηθικήν και υλικήν, εξύψωσιν του εργαζομένου αγροτικού και αστικού πληθυσμού, ως και της διατάξεως του άρθρου 106 § 1 αυτού, ορίζοντος ότι, προς προστασίαν του γενικού συμφέροντος, το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομικήν δραστηριότητα εν τη Χώρα, επιδιώκον την εξασφάλισιν της οικονομικής αναπτύξεως καί λαμβάνον τα επιβαλλόμενα μέτρα προς αξιοποίησιν των πηγών του εθνικού πλούτου και προς προώθησιν της περιφερειακής αναπτύξεως εν συνδυασμώ και προς την, δυνάμει του άρθρου 107 § 1 αυτού διατηρουμένην, ηυξημένης τυπικής ισχύος, προστασίαν των κεφαλαίων του εξωτερικού, προκύπτει ότι η Διοίκησις οφείλει, εν απουσία νομοθετικής διατάξεως, να σταθμίζη και συνεκτιμά πάντας τους εις τας ως άνω συνταγματικάς διατάξεις αναφερομένους παράγοντας, οίτινες δεν αποκλείεται, εις συγκεκριμένην τινα περίπτωσιν, να έχουν μάλλον βαρύνουσαν σημασίαν, εν σχέσει προς την υπό του άρθρου 24 § § 1 καί 6 του Συντάγματος διαγορευομένην προστασίαν τοῦ φυσικοῦ καί πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος, ως και των μνημείων καί παραδοσιακών περιοχών ή στοιχείων.

Επειδή, εκ των παρατεθεισών διατάξεων του ν. 159/75, και δη ειδικώτερον εκ της εν αυταίς απαιτήσεως όπως, προ της εκδόσεως των υπό των διατάξεων του ν.δ. 2687/1953 καί του ν. 4171/1961 προβλεπομένων διοικητικών πράξεων, απευθύνωνται ερωτήματα προς ωρισμένους Υπουργούς ασκούοντας αρμοδιότητας αναγομένας εις πλείονας τομείς δραστηριότητος της Διοικήσεως, αλλά και προς πάντα έτερον, κατά την κρίσιν του Υπουργοῦ Συντονισμοῦ και Προγραμματισμοῦ, Υπουργόν ή Οργανισμόν, ίνα οὔτοι εκφράσουν την γνώμην των ως προς την νομιμότητα και σκοπιμότητα της συγκεκριμένης επενδύσεως καί τους όρους αυτής, προκύπτει ότι δια την εκδοσιν τοιοῦτων διοικητικών πράξεων δέον να λαμβάνωνται υπ' όψιν ὅλοι οι συνθέτοντες το Εθνικόν συμφέρον παράγοντες και ότι μετά συνεκτίμησιν και στάθμισιν αυτών, εν ὄψει και της σπουδαιότητος του επιδιωκομένου σκοποῦ, δέον κατά την αληθή βούλησιν του νομοθέτου, να προκρίνεται ή καλύτερον εξυπηρετούσα το γενικώτερον εθνικόν συμφέρον λύσις, της τοιαύτης ευχερείας δυναμένης να ελεγχθή από της απόψεως υπερβάσεως των άκρων ορίων αυτής.

Επειδή, εν προκειμένω εις την υπ` αριθ. 43/1975 απόφασιν της Οικονομικής Επιτροπής, εφ` ης στηρίζεται το προσβαλλόμενον πρ. δ/μα, εκτίθεται εν αρχή ή υπο του Υπουργού Αναπληρωτού Συντονισμού γενομένη, εισήγησις, καθ` ην α) η δυτική καί δη η νοτιοδυτική πλευρά της Πελοποννήσου τελεί εις κατάστασιν χαμηλής βιομηχανικής αναπτύξεως και παρίσταται αναγκαία η πραγματοποίησις της επενδύσεως, ήτις θα απασχολήση μεγάλον αριθμόν εργατών με αποτέλεσμα την, αύξησιν του εισοδήματος τής περιοχής, β) πριν επισημανθή η λύσις του όρμου της Πύλου εξητάσθη πάσα δυνατή λύσις καλύπτουσα τας ανάγκας εγκαταστάσεως μιας ναυπηγοεπισκευαστικής επενδύσεως, εξετασθεισών, από τεχνικής πλευράς και αποκλεισθεισών δια τους εν αυτή ειδικώτερον εκτιθεμένους λόγους των θέσεων Μεθώνης, Φοινικούς, Κυπαρισσίας, Καρδαμύλης, Πεταλίδου και περιοχής νήσου Πρώτης-Μαραθουπόλεως, γ) ή τελικώς επιλεγείσα, θέσις εγκαταστάσεως της μονάδος, κείται μακράν αρχαιολογικών χώρων μέ συνέπειαν νά αποκλείεται οιαδήποτε επιβλαβής επιρροή επί αρχαιοτήτων (ναυαγίων ή μνημείων) εκ της ιδρύσεως και λειτουργίας τής ναυπηγοεπισκευαστικής μονάδος και, δ) ελήφθη η ενδεδειγμένη πρόνοια δια την μικροτέρων, δυνατήν αλλοίωσιν του τοπίου δια του περιορισμοῦ των διαστάσεων του χώρου των μηχανικών εγκαταστάσεων, της μειώσεως της δυναμικότητος των πλωτών δεξαμενών, της υποχρεώσεως, του επενδυτού, να λάβη μέτρα αποφυγής της ρυπάνσεως της θαλάσσης, δια της κατασκευής ευκολιών υποδοχής αποβλήτων, λυμάτων και απορριμάτων και εφοδιασθή δια των απαραίτητων μηχανικών και χημικών μέσων προς έξουδετέρωσιν τυχούσης ρυπάνσεως, της απομακρύνσεως εκ του όρμου της Πύλου τών Εργοστασίων Τσιμέντων καί παραγωγής Χρωμάτων και της εξυπηρετήσεως του προσωπικού δια συγχρόνων οικισμών βάσει συνταχθησομένου ρυθμιστικού σχεδίου εν αρμονία προς τον περιβάλλοντα χώρο καί μακράν τών υφισταμένων οικισμών.

Περαιτέρω εκτίθεται εν τη αποφάσει ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Υπουργός Συντονισμού, μετά την ως άνω εισήγησιν, διετύπωσε την άποψιν ότι η Κυβέρνησις οφείλει να σταθμίση όλους τους παράγοντας οικονομικούς, κοινωνικούς και λοιπούς, όσον αφορά δε την προστασίαν του περιβάλλοντος, αυτή δέον να ληφθή υπ` όψιν εν συγκερασμώ προς την σημασίαν της επενδύσεως δια την οικονομίαν της Χώρας και του γεγονότος ότι η Πυλία καταρρέει καί να εξευρεθή λύσις ικανοποιούσα και την ανάγκην της οικονομικής αναπτύξεως και την τοιαύτην προστασίας του περιβάλλοντος, δι` ο επάγεται ότι επιβάλλεται η ίδρυσις του ναυπηγείου εις την καθορισθείσαν θέσιν λόγω της σημασίας του έργου δια την ανάπτυξιν της χώρας, ληφθούν δε άπαντα τα κατάλληλα μέτρα ώστε εκ της κατασκευής και λειτουργίας της εν λόγω μονάδος να μη θίγωνται κατά το δυνατόν το φυσικόν περιβάλλον, οι ιστορικοί χώροι και τα αρχαιολογικά μνημεία.

Ακολούθως, μετά διεξοδικήν συζήτησιν μεταξύ των μελών της οικονομικής επιτροπής καί των εκφρασθεισών εντόνων επιφυλάξεων του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών, καθ` ας η περιοχή της Πύλου είναι τόπος συνδεδεμένος με την ιστορίαν και την αρχαιολογίαν της χώρας και ότι εντός του βυθού του "Όρμου της Πύλου υπάρχουν βυθισμένα μυκηναϊκά πλοία, όστις όμως προσέθεσεν ότι θα εδέχετο, εάν συντρέχουν γενικώτεροι λόγοι οικονομικής αναπτύξεως, να γίνη το ναυπηγείον εφ` όσον απεκλείοντο από την περιοχόν το εργοστάσιον Τσιμέντων και Χαλυβουργείων, ή Οικονομική Επιτροπή λαβούσα υπ` όψιν τας επιφυλάξεις του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών, προς τας οποίας συνεφώνησαν άπαντα τα μέλη αυτής, ως επίσης και την ανωτέραν σκοπιμότητα, ήτις συνδέεται με την οικονομικήν ανάπτυξιν της περιοχής, την αύξησιν της απασχολήσεως και το συναλλαγματικόν

όφελος, όπερ θα προκύψη υπέρ της Εθνικής Οικονομίας εκ της λειτουργίας των υπό ιδρυσιν βιομηχανικών μονάδων, απεφάσισεν ομοφώνως όπως κατασκευασθή η ναπηγοεπισκευαστική μονάς εις Πύλον και εις την καθορισθείσαν θέσιν, ληφθή μέριμνα δια την δημιουργίαν ζώνης πρασίνου πέριξ αυτής, εγκατασταθούν αι βιομηχανίαι τσιμέντων, χαλυβουργείων και χρωμάτων εις περιοχάς μακράν της Πύλου και η βιομηχανία τσιμέντου μη εξυπηρετείται από του Ορμου της Πύλου. Ούτως έχουσα η αιτιολογία της αποφάσεως της Οικονομικής Επιτροπής, εξ ης προκύπτει ότι ελήφθησαν υπ` όψιν και εσταθμίσθησαν άπαντες οι υπέρ και κατά της επενδύσεως παράγοντες κρίσεως, συγκεκριμένως δε το γεγονός ότι ο "Όρμος της Πύλου είναι περιοχή συνδεδεμένη με την ιστορίαν και την αρχαιολογίαν της χώρας, και ότι προσεδόθη μεν μείζων σημασία εις τον παράγοντα της οικονομικής αναπτύξεως της περιοχής και του συναλλαγματικού οφέλους υπέρ τής Εθνικής Οικονομίας, αλλά εν ταυτώ ελήφθη πρόνοια ώστε εκ της κατασκευής και λειτουργίας της ναυπηγοεπισκευαστικής μονάδος να μη θίγεται κατά το δυνατόν το φυσικόν περιβάλλον της περιοχής, οι ιστορικοί χώροι και τα αρχαία μνημεία, παρίσταται νόμιμος και επαρκής, ο δε τα ενάντια υποστηρίζων λόγος ακυρώσεως περί κακής χρήσεως της διακριτικής εξουσίας και ελλείψεως αιτιολογίας, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. "Αν και κατά την γνώμην δυο μελών του Δικαστηρίου, η ως άνω αιτιολογία δέν είναι νόμιμος καί έδει να ακυρωθή η επί τοιαύτης αιτιολογίας έρειδομένη προσβαλλομένη πράξις, καθόσον αι ρηθείσαι διατάξεις των § § 1 και 6 του άρθρου 24 Συντάγματος 1975 θεσπίζουν ουχί απλώς κατευθυντήριον αρχήν, αλλά επιτακτικόν κανόνα, δικαίου, επιβάλλοντα τόσον εις τον κοινόν νομοθέτην, όσον και εις την Διοίκησιν την προστασίαν του πολιτιστικού περιβάλλοντος, πλέον δε συγκεκριμένως την προστασίαν των μνημείων και των παραδοσιακών περιοχών και στοιχείων της χώρας, εξ ου έπεται ότι μετά τας διατάξεις ταύτας ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκησις κωλύονται να προβούν ευθέως εις ρυθμίσεις βλαπτούσας συγκεκριμένα μνημεία ή περιοχάς, αποτελούσας, κατά την κοινήν πείραν και την γενικήν αντίληψιν των Ελλήνων, αναμφισβητήτου αξίας στοιχεία της ιστορικής παραδόσεως καί του πολιτιστικού βίου αυτών.

Δοθέντος δε ότι, εν προκειμένω, δια της υπ` αριθ. 15704/19.12.61/2.2.1962 αποφάσεως του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως (τότε αρμοδίου) έχει χαρακτηρισθή ως αρχαιολογικός χώρος ο "Όρμος τής Πύλου, αλλά καί υπό πάντων των μελών της Οικονομικής Επιτροπής, εν όψει των εντόνων επιφυλάξεων του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών, αναγνωρίζεται ότι η περιοχή της Πύλου είναι τόπος συνδεδεμένος με την ιστορίαν και την αρχαιολογίαν της Χώρας και ότι δια της εγκριθείσης εγκαταστάσεως εν πάση περιπτώσει θίγεται ή περιοχή αύτη, η επί τη βάσει κριτηρίων αναφερομένων εις την οικονομικήν ανάπτυξιν της Χώρας εν γένει και συγκεκριμένως της ως άνω περιοχής χορηγηθείσα άδεια εγκαταστάσεως ναυπηγοεπισκευαστικής μονάδος εις τον "Όρμον της Πύλου παραβιάζει ευθέως τας ρηθείσας συνταγματικάς διατάξεις, τοσούτω δε μάλλον καθ' όσον ούτε εν τη αποφάσει βεβαιούται ούτε εκ των στοιχείων του φακέλλου προκύπτει ότι η οικονομική ανάπτυξις της εν λόγω περιοχής δεν δύναται να επιτευχθή άλλως ει μη μόνον δια της εγκαταστάσεως ναυπηγείου εν τω ιστορικώ όρμω.

Κατ` άλλην γνώμην δύο μελών του Δικαστηρίου, οι υπό των ρηθισών διατάξεων των άρθρων 24, 18, 22, 106 και 107 του Συντάγματος τιθέμενοι σκοποί του Κράτους εν περιπτώσει διοικητικής τινος ενεργείας είναι μεν συνεκτιμητέοι, ως επίσης και άπασαι αι συναφείς ανάγκαι και τα προς αντιμετώπισίν των κατάλληλα μέτρα, των οποίων η μορφή και ή έκτασις τελοούν υποχρεωτικώς υπό τους τυχόν δια νόμων και προυφισταμένων του συντάγματος τεθειμένους περιορισμούς, εν τη

σταθμίσει όμως ταύτη των συντρεχόντων παραγόντων προέχουσαν θέσιν, ως προκύπτει εκ της διατυπώσεως των συνταγματικών ορισμών, κατέχει η προστασία του περιβάλλοντος, υπέρ ου σαφή και επιτακτικήν "υποχρέωσιν" του Κράτους θεσπίζει το Σύνταγμα, έτι δε και η προστασία των μνημείων της ιστορίας του έθνους, ρυθμιζόμενη διά ρητών διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας.

Εντεύθεν έπεται ότι εάν δια της διοικητικής πράξεως, πρόκειται να άλλοιωθή το περιβάλλον και να θιγούν μνημεία της ιστορίας του έθνους και των παραδόσεών του, τούτο δε χάριν άλλων σκοπών, δι' ους το Σύνταγμα, υπό διατύπωσιν απλώς κατευθυντήριον, ασφαλώς δε προς τον μόνον δυνάμενον να λάβη τα σχετικά μέτρα νομοθέτην, προβλέπει απλώς "μέριμναν" ή "επιδίωξιν" (αρθρ. 11 § 1, 106 § 1), η ενέργεια της διοικητικής αρχής τότε μόνον δύναται να παραστή ως νόμιμος, όταν δι' ειδικής αιτιολογίας βεβαιωθή το επείγον και άλλως αναπότρεπτον της παραμελήσεως των πρωτευόντων κατά τα λεχθέντα, χάριν δευτερευόντων σκοπών, δυναμένων κατά κοινήν πείραν να πραγματοποιηθούν εν άλλω χώρω μη θίγοντα αξιόλογον περιβάλλον και μνημεία, ιδιαιτέρως δε της εφαρμογής της πράξεως εν τη κρίσιμω περιοχή πάσης άλλης περιοχής της χώρας μη προσφερόμενης προς τούτο, τέλος δε και η αδυναμία αντιμετώπισεως της ανάγκης άνευ προσβολής του περιβάλλοντος και της βλάβης τών μνημείων της ιστορίας.

Τοιαύτη δε ειδική αιτιολογία ούτε περιέχεται εν τη προσβαλλομένη πράξει ούτε προκύπτει εκ των στοιχείων του φακέλλου, δι' ο και έδει να ακυρωθή η προσβαλλομένη πράξις.